

Quarta restitució de “Papers de Salamanca” a mig centenar de titulars

written by Redacció Unilateral | 4 de juliol de 2016

El Departament de Cultura ha efectuat el lliurament material de 30 fons documentals i 47 grups de documents, rebuts entre els anys 2008 i 2014 per la Generalitat de Catalunya de mans del Ministeri de Cultura, als seus 50 titulars reconeguts. La documentació, que compta amb un volum equivalent a gairebé 100.000 imatges digitalitzades, correspon a confiscacions dutes a terme durant la Guerra Civil a Catalunya. Dels 50 titulars beneficiaris, 38 resideixen a Catalunya, 5 a Mèxic, 4 a França, 2 a Espanya i 1 al Brasil. En la major part dels casos, es tracta dels néts dels afectats per les confiscacions, però també recuperaran la seva documentació alguns fills, nebots i besnéts.

El lliurament de la documentació s'ha dut a terme en el marc d'un acte públic a la seu de l'Arxiu Nacional de Catalunya, on ja es van celebrar les tres anteriors restitucions el 20 de febrer de 2012, el 19 de febrer de 2015 i el 3 de desembre de 2015, que van comptar amb la participació dels partits polítics i sindicats afectats, així com dels particulars més actius en la reclamació històrica de la restitució. Amb aquest acte, en el qual s'ha lliurat prop d'un 10% de la documentació confiscada a particulars retornada fins ara a Catalunya, la Generalitat haurà formalitzat la restitució del 95'6% del conjunt d'arxius i documents rebuts fins el moment.

L'Arxiu Nacional de Catalunya ha pogut identificar ja més de la meitat dels titulars d'aquests fons i documents com a resultat d'una intensa recerca realitzada amb la col·laboració d'arxius locals, ajuntaments, entitats de memòria i particulars, així com d'una extensa campanya de comunicació al

web i a les xarxes socials de l'Arxiu Nacional de Catalunya basada en la difusió pública dels noms de les persones afectades per aquelles confiscacions.

A qui es va confiscar la documentació

En l'acte s'ha procedit a la restitució de documentació confiscada a 35 persones, 1 família, 1 empresa, 6 associacions culturals i esportives, 3 entitats religioses, 10 associacions polítiques de reraguarda, 12 centres republicans i partits polítics, i 9 sindicats d'oficis i entitats afins.

Acte de constitució del Grup de Combatents Independència (Socors Roig de Catalunya)
CAT ANC1-0886 UC181

Els personatges políticament més rellevants

Entre la documentació confiscada que ara es restitueix, cal assenyalar la de la Ministra de Sanitat Frederica Montseny

Mañé (1905-1994), el nét de la qual es desplaçarà des de França per recollir el fons. També destaquen els documents confiscats al President del Parlament de Catalunya Joan Casanovas i Maristany (1890-1942) i a l'escriptor i Ministre d'Economia Lluís Nicolau d'Olwer (1888-1961).

Militants anarquistes

Com a representants del moviment anarquista, a més de la citada Frederica Montseny, destaquen les figures de l'anarcosindicalista Albert Carsi Lacasa, el dirigent de la CNT Barcelona Camilo Almo Mayos i el director de la Solidaridad Obrera Eusebi Carbó Carbó, la documentació del qual serà recollida per les seves besnétes, residents a Mèxic.

Afiliats de base als partits i sindicats republicans

Serà restituïda també documentació d'afiliats d'Esquerra Republicana (Josep Maria Jou Puchulutegui i Jordi Jou Jou) d'Unió Republicana de Catalunya (Mariano Martí Verdejo), del Partit Socialista Unificat de Catalunya (Marcial Badia Colomer) i Acció Catalana (Josep Miquel Pàmies).

Treballadors públics i mestres al servei de la República

Cal fer notar els fons i documents d'alguns funcionaris, com ara Josep Torre de Mer Sanromà, del Departament de Justícia, o Ricard Balcells Pinto, militant socialista que durant la Guerra Civil treballà com a diplomàtic al Ministeri d'Estat. Diversos arxius i documents confiscats corresponen, a més, a docents en actiu durant els anys anteriors al conflicte: els mestres foren un dels objectius predilectes de la repressió franquista. És el cas de Llorenç Cabós Badia, pedagog racionalista molt destacat, Josep Masclans Pascual i Carme Roure Canosa.

Soldats anònims

L'acte de restitució aplega també documentació de persones anònimes el testimoni de les quals, però, també va ser arreplegat amb finalitats repressives: és el cas de Jaume Crivelle Abelló, soldat de la Figuera (Priorat), Lluís Mas Pons, advocat i mestre de primer ensenyament mobilitzat, Manuel Solans Fandos o Esteve Vilanova Viñas.

Famílies i empreses

Seran restituïts alguns arxius i grups de documents que procedeixen de famílies que varen ser objecte de confiscació, bé directament o bé pel fet que havien dipositat la seva documentació temporalment a mans d'advocats i procuradors que defensaven els seus interessos jurídics i van caure a mans dels confiscadors als seus despatxos professionals. És el cas dels documents de la família Bosch, la família Caparà i la família Palomera. Es restitueix també als descendents del seu creador la documentació procedent de la Fàbrica J. Ral Escofet i dels industrials Pedro Rovira Rovira i Enric Crehuet Roig.

Partits, sindicats i entitats republicanes

Resulta prou transcendent, atesa la història atribolada del partit, la restitució de la documentació confiscada al Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM). Així mateix, es restituirà documentació d'Unió Democràtica de Catalunya (UCD) i del Comitè Pro Supressió Impost d'Utilitats de Catalunya. Esquerra Republicana de Catalunya i el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) obtindran la restitució de diverses seus, entitats territorials i partits que s'hi integraren amb posterioritat.

Organitzacions i plataformes de suport i assistència des de la reraguarda

L'esclat de la Guerra Civil provocà que les organitzacions, partits i sindicats preexistents, en la mesura que fos possible, ateses les seves profundes diferències ideològiques, convergissin en la creació de plataformes conjuntes d'ajuda a l'esforç de guerra i la promoció dels valors antifeixistes. És el cas, per exemple, del Socors Roig Internacional (SRI) de Catalunya, l'Aliança Nacional de la Dona Jove (ANDJ) o la Comissió Popular d'Ajut a Tots els Fronts, els fons dels quals també seran restituits.